

Mikor kérhető az előzetes döntéshozatali eljárás az Európai Unió Bíróságától?

Bár elvileg a jogvitában érdekelt bármelyik fél indítványozhatja az előzetes döntéshozatal iránti kérelem kezdeményezését, kizárólag a nemzeti bíróság dönt az eljárásnak az Európai Unió Bírósága előtt történő megindításáról – hívta fel az Origo figyelmét a Kovács Réti Szegheő Ügyvédi Iroda szakértője. Dr. Bayer Andrea ugyanakkor hangsúlyozta: azon nemzeti bíróságok, amelyek határozata ellen nincs jogorvoslati lehetőség, kötelesek előzetes döntéshozatal iránti eljárást kezdeményezni, amennyiben valamelyik fél ezt kéri.

Az uniós jogszabályok sokasága miatt, egyre több olyan esettel találják magukat szemben a bíróságok, amikor először egy uniós jogszabályt értelmezni kell ahhoz, hogy az adott ügyben, illetve perben döntés születhessen – fejtette ki előljáróban a Kovács Réti Szegheő Ügyvédi Iroda szakértője.

Ennek megfelelően az előzetes döntéshozatali eljárás az Európai Unió jogának alapvető intézménye, amely biztosítja az uniós jog egységes értelmezését és alkalmazását az Unión belül.

Így saját döntésük alapján a nemzeti bíróságok bármikor az Európai Unió Bíróságához (a továbbiakban a „Bíróság”) fordulhatnak, ha egy európai rendelkezéssel kapcsolatban kétségeik merülnek fel. Ezzel az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előmozdítja a nemzeti bíróságok és a Bíróság aktív együttműködését, valamint az európai jog egységes alkalmazását az Európai Unió területén.

„A bírótól a bíróig”

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tehát alapvetően egy, „a bírótól a bíróig” terjedő eljárást jelent. Kizárólag a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik arról határozni, hogy előzetes döntéshozatal céljából a Bírósághoz fordul-e, függetlenül attól, hogy az alapeljárásban résztvevő felek ezt kezdeményezték-e – hangsúlyozta dr. Bayer Andrea.

Bár elvileg a jogvitában érdekelt bármelyik fél is indítványozhatja az előzetes döntéshozatal iránti eljárás kezdeményezését, kizárólag a nemzeti bíróság dönthet az eljárás Bíróság előtt történő megindításáról, azonban fontos tudni, hogy az a bíróság, amelynek határozatai ellen a belső jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, köteles ilyen kérelemmel a Bírósághoz fordulni.

Kivételt képeznek, azok az esetek ahol az adott kérdésben már van kialakult ítélkezési gyakorlat, vagy ha a szóban forgó jogszabály helyes értelmezése egyértelmű. Tehát azok a nemzeti bíróságok, amelyek határozatai ellen lehetséges a fellebbezés, valamely fél kérése ellenére sem kötelesek előzetes döntéshozatal iránti eljárást kezdeményezni.

A nemzeti bíróság marad az ügy ura

A Kovács Réti Szegheő Ügyvédi Iroda szakértője szerint fontos megjegyezni, hogy a Bíróság kizárólag arról a kérdéstről nyilatkozik, amellyel kapcsolatban az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet előterjesztették. A nemzeti bíróság marad tehát az ügy ura az alapeljárásban, továbbra is az ő kötelessége az alapügyben döntést hozni, csak a per tárgyalását mindaddig felfüggeszti, amíg a Bíróság meg nem hozza a döntését.

A Bíróságnak válaszolnia kell az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben feltett kérdésre. Csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróság által előterjesztett kérelmet, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, vagy ha az nem tartozik a hatáskörébe.

Egyébként nem csak az európai jogszabály értelmezésére irányuló, hanem az európai jogszabály érvényességére vonatkozó előzetes döntéshozatali eljárás is kezdeményezhető.

Az előzetes döntéshozatali eljárás során hozott határozatok hatálya

A Bíróság határozata kötelező nemcsak az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet kezdeményező nemzeti bíróság, hanem a tagállamok valamennyi bírósága számára is – hangsúlyozta végezetül dr. Bayer Andrea.

